

ANALYZING THE TRANSLATION OF ENGLISH SENTENCES CONTAINING MODAL VERBS BY UNDERGRADUATE WHO ARE NOT ENGLISH MAJORS AT A UNIVERSITY

Received Date: 2025, August 5

Revised Date: 2026, February 10

Accepted Date: 2026, March 13

Pat Watanasin*

ABSTRACT

This research article analyzes the translation of English sentences containing modal verbs into Thai by undergraduates who are not English majors at a university, employing a qualitative research methodology through textual analysis. The findings reveal that the majority of students encountered difficulties in translating English sentences with modal verbs. The primary causes may stem from their failure to select context-appropriate translation principles, as well as their limited understanding of the multiple meanings and intended meaning of modal verbs within sentences. The recommendations arising from this study suggest that teachers should raise students' awareness of context-appropriate translation principles and accurate understanding of meaning units, including grammatical knowledge of both the source and target languages. In this study, this refers to the diverse meanings of each modal verb across various situations, so that students develop accurate comprehension before attempting to translate sentences containing such modal verbs. Consequently, grammatical knowledge is considered a crucial factor in conveying meaning accurately in translation to prevent translation errors, particularly with regard to grammatical structures that are complex or differ significantly from the students' native language, such as modal verbs.

Keywords: Translation, Modal Verbs, Analysis.

* Faculty of Humanities, Naresuan University

Corresponding author e-Mail: patwatanasin@gmail.com

วิเคราะห์การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาช่วยของนิสิตที่ไม่ได้เรียน วิชาเอกภาษาอังกฤษในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 5 สิงหาคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 10 กุมภาพันธ์ 2569

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 13 มีนาคม 2569

พัฒน์ วัฒนสินธุ์*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาช่วยเป็นภาษาไทยของนิสิตที่ไม่ได้เรียนเอกอังกฤษในระดับปริญญาตรี ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์ข้อความ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีปัญหาในการแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาช่วย สาเหตุหลักอาจเกิดจากการไม่เลือกหลักการแปลที่เหมาะสมกับบริบท และไม่เข้าใจความหมายที่หลากหลาย และเจตนาที่แท้จริงของคำกริยาช่วยนั้นในประโยค ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ คือ ผู้สอนควรที่จะชี้ให้ผู้เรียนตระหนักถึงหลักการแปลที่เหมาะสมกับบริบท และความเข้าใจในหน่วยความหมายอย่างถูกต้อง ซึ่งรวมถึงความรู้ในเรื่องไวยากรณ์ของทั้งภาษาต้นฉบับ และภาษาฉบับแปล ในกรณีของงานวิจัยนี้ คือ ความหมายที่หลากหลายของคำกริยาช่วยแต่ละคำในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องก่อนที่จะลงมือแปลประโยคที่มีคำกริยาช่วยดังกล่าว ดังนั้นความรู้ในเรื่องไวยากรณ์จึงถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการถ่ายทอดความหมายในการแปลเพื่อไม่ให้เกิดการแปลที่ผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อไวยากรณ์ที่ซับซ้อน หรือแตกต่างไปจากภาษาแม่ของตน เช่น ในเรื่องคำกริยาช่วย เป็นต้น

คำสำคัญ: การแปล คำกริยาช่วย การวิเคราะห์

* คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Corresponding author e-Mail: patwatanasin@gmail.com

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่า การแปลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้แปลจึงควรต้องเรียนรู้ทั้งหลักการและศิลปะ เพื่อให้สามารถแปลได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และสละสลวย (บุญจิรา ถึงสุข, 2559, หน้า 1-25) แต่ถ้าเกิดการแปลที่บกพร่อง หรือผิดพลาดย่อมส่งผลให้การสื่อสารไม่บรรลุผล อาจสร้างความเข้าใจผิดระหว่างกัน ก่อให้เกิดปัญหาน้อยใหญ่ลุกลามตามมาแล้วแต่กรณี ดังนั้นผู้แปลจึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากในกระบวนการแปลเพื่อการผลิตบทแปลที่มีประสิทธิภาพสูงในการถ่ายทอดความหมายให้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านบทแปล หากบทแปลด้วยคุณภาพย่อมไม่สามารถสื่อสารได้ตรง อาจจะทำให้ความหมายผิด หรืออาจจะไร้ความหมาย หรือให้ความหมายคลุมเครือได้ (สุพรรณิ ปันมณี, 2557, หน้า 1-2)

ในเมื่อการแปล คือ การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง คำว่า ความหมาย ในที่นี้ไม่ได้เป็นเพียงความหมายของคำต่าง ๆ ที่อยู่ในประโยคเท่านั้น แต่หมายถึง “หน่วยความหมาย” ซึ่งประกอบด้วย คำ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ตลอดจนสถานการณ์การสื่อสาร และวัฒนธรรม รวมกันเข้าเป็นหน่วยความหมายของข้อความใดข้อความหนึ่ง ดังนั้น ผู้แปลจะต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อความ ทำความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาแปลด้วยคำและโครงสร้างที่เหมาะสม และถูกต้อง ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ หากผู้แปลไม่ระมัดระวังในการวิเคราะห์บริบท (สุพรรณิ ปันมณี, 2552, หน้า 139)

ปัญญา บริสุทธิ์ (อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี, 2552, หน้า 62) กล่าวว่า สิ่งที่เราแปลนั้นไม่ใช่ตัวภาษา หากแต่เป็นความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อไปถึงผู้รับ ซึ่งเท่ากับว่า การแปล คือ การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกัน ผู้อ่านในภาษาต้นฉบับกับผู้อ่านในภาษาฉบับแปลย่อมเข้าใจสารเดียวกันจากแนวคิดเช่นนี้ทำให้เกิดหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ว่า ในการแปล ขั้นแรก ผู้แปลต้องทำความเข้าใจความหมายในต้นฉบับเสียก่อน ความหมายในต้นฉบับหมายถึงเนื้อหาสาระ ภูมิหลัง สถานการณ์ ความหมายแฝง อารมณ์ ผู้แปลต้องสามารถจับความหมายบริสุทธิ์ โดยไม่ผูกพันกับภาษา เพื่อนำไปถ่ายทอดเป็นภาษาแปล ขั้นที่สอง คือ ถ่ายทอดความหมายนั้นให้เป็นอีกภาษาหนึ่ง ในขั้นนี้ผู้แปลต้องพยายามรักษาความหมายเดิมเอาไว้ให้ครบถ้วน ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามถ่ายทอดความหมายนั้น ๆ ออกมาให้เป็นภาษาแปลที่ต้องเป็นธรรมชาติด้วย และขั้นสุดท้าย คือ ขั้นทดสอบความหมายระหว่างต้นฉบับกับบทแปลเพื่อตรวจสอบความหมายที่ถ่ายทอดมาว่า ขาดตกบกพร่อง หรือผิดเพี้ยนอย่างไรหรือไม่ เพื่อการแก้ไขต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่ทำให้การแปลเป็นงานที่ยุ่ยากซับซ้อน คือ ความสัมพันธ์ที่หลากหลายระหว่างรูปกับความหมาย เนื่องจากว่า ภาษาไม่มีความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง กล่าวคือ คำมิได้มีความหมายเดียว รูปแบบไวยากรณ์ก็มีได้มีรูปแบบเดียว แต่เป็นความสัมพันธ์แบบหลากหลาย เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างความหมายกับไวยากรณ์ จากขั้นตอนการแปลข้างต้น จะเห็นได้ว่า สามารถเกิดข้อผิดพลาดได้ในทุกขั้นตอนของการแปล (สุพรรณิ ปันมณี, 2552, หน้า 139)

ในการศึกษาด้านภาษา นักภาษาศาสตร์ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ระบบเสียง ระบบไวยากรณ์ และระบบความหมาย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์, ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสร้อยญา เศวตมัลย์, 2554, หน้า 10) ในเรื่องของระบบไวยากรณ์ หัวข้อหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ศึกษาก็คือ คำกริยาช่วย ปริมา มัลลิกะมาส (2556, หน้า 19) ได้กล่าวว่า คำกริยาเป็นคำหลักที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสื่อความโดยแสดงอาการ สภาพ

หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับคำกริยาภาษาไทยพบว่า คำกริยาภาษาอังกฤษมีความซับซ้อนมากกว่า เพราะเกี่ยวข้องกับประเภททางไวยากรณ์หลายอย่างที่มีความสำคัญในภาษาอังกฤษแต่ไม่มีความสำคัญหรือไม่ใช้ในภาษาไทย เช่น ทักษณภาวะ กาล การณ์ลักษณะ วาก ในเรื่องทัศนภาวะ (Modality) ซึ่งก็คือ การแสดงว่า ผู้พูดมีทัศนคติต่อสภาวะ เหตุการณ์ หรือเรื่องที่พูดอย่างไร โดยทั่วไปทัศนภาวะในภาษาอังกฤษแสดงโดยใช้ กริยาช่วย หรือแสดงในรูปคำกริยาเช่น I wish I knew him. หรือใช้คำวิเศษณ์ เช่น likely, probably ส่วนใน ภาษาไทยทัศนภาวะไม่ได้ปรากฏที่รูปคำกริยาแต่จะแสดงด้วยคำซึ่งนักไวยากรณ์บางคนเรียกว่า คำกริยาช่วย หรือใช้คำวิเศษณ์เพื่อบอกความเห็นของผู้พูด เช่น น่า ควร อาจ บางที เป็นไปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทย การแสดงทัศนภาวะในภาษาอังกฤษมีรูปแบบมากกว่า มีการใช้คำกริยาช่วยที่หลากหลาย มีการบังคับใช้มากกว่า รวมทั้งยังมีความหมายที่ซับซ้อนกว่าในภาษาไทยอีกด้วย ดังนั้นผู้เรียนชาวไทยจึงอาจประสบปัญหาในการทำ ความเข้าใจเรื่องนี้และเป็นผลให้ใช้คำกริยาช่วยภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังได้ยกตัวอย่างปัญหาเรื่อง การใช้กริยาช่วยว่า คำกริยาช่วยหนึ่งตัว (เช่น can) อาจมีความหมายได้หลายอย่างเช่น

- ความสามารถ เช่น Your sister can speak English well. (พี่สาวเธอพูดภาษาอังกฤษได้ดี)
- ความเป็นไปได้ เช่น The temperature can sometimes reach 40 C in April. (บางครั้ง อุณหภูมิอาจสูงถึง 40 องศาได้ตอนเดือนเมษายน)
- การอนุญาต เช่น You can take my car. (คุณเอารถฉันไปก็ได้)
- การขอร้องอย่างสุภาพ เช่น Can you pass me the salt? (ช่วยส่งขวดเกลือให้ผมหน่อยได้ ไหมครับ)

สุพรรณิ ปันมณี (2564, หน้า 83) สรุปว่า คำกริยาช่วยจะใช้ประกอบกับคำกริยาอื่น ๆ และสร้างความหมายเพิ่มเติมให้คำกริยานั้น นักแปลควรตระหนักถึงความหมายที่มากับคำกริยาช่วย นอกจากนี้ยังมีเรื่อง ระดับความแน่นอนกับความไม่แน่นอน แต่ละคำให้ความหมายในระดับที่ต่างกัน เช่น ระดับความแน่นอนสูงสุด - must/can't ระดับความไม่แน่นอนสูงสุด - might และจากงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปล คำกริยาช่วยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดย ปรัชญา สุขเกษม (2561, หน้า 1) ที่ศึกษาสาเหตุและประเภท ของข้อผิดพลาดจากการแปลคำกริยาช่วยของนักศึกษา โดยพบว่า ข้อผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดจากการตีความหมาย ผิดบริบท และการแทรกแซงทางภาษาจากภาษาแม่ ซึ่งส่งผลต่อความถูกต้องของการแปล และได้สรุปประเด็น สำคัญจากการวิเคราะห์หาสาเหตุหลักของข้อผิดพลาดพบว่า นักศึกษาขาดความเข้าใจในความหมายที่แท้จริง ของคำกริยาช่วยในบริบทที่หลากหลายและพยายามแปลตรงตัวจากภาษาอังกฤษเป็นไทย โดยได้เสนอแนวทางการแก้ไข คือ ในการจัดการเรียนการสอนควรเน้นการแปลตามบริบทมากกว่าการแปลแบบคำต่อคำ และฝึกฝน การใช้คำกริยาช่วยให้กับสถานการณ์ต่าง ๆ อาจสรุปได้ว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการแปลผิดพลาด คือ ความ เข้าใจในเรื่องไวยากรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อที่ซับซ้อนและแตกต่างจากภาษาแม่ของตนอย่างเช่นในเรื่อง คำกริยาช่วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาช่วยของนิสิตที่ไม่ได้เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเจาะลึกถึงการแปลประโยคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่มีคำกริยาช่วย โดยนำหลักและแนวทางการแปล และความรู้ทางไวยากรณ์มาใช้ เพื่อให้การแปลถูกต้อง ชัดเจน และสละสลวย

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาช่วย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการแปลของ Newmark และความรู้ในเรื่องทัศนภาวะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

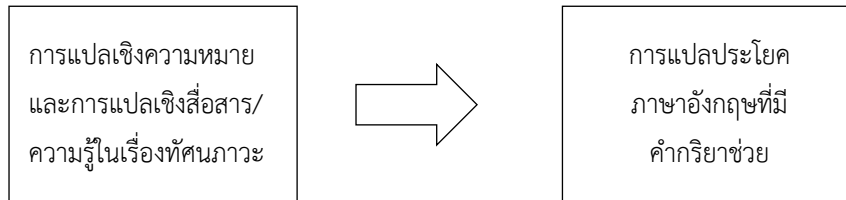
การแปลเชิงความหมาย และการแปลเชิงการสื่อสาร (Newmark's Semantic vs Communication Translation)

Newmark (อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี, 2552, หน้า 9) ได้แบ่งการแปลออกเป็น 2 ประเภท คือ การแปลเชิงความหมาย (Semantic Translation) เพื่อถ่ายทอดความหมายตามบริบทต้นฉบับให้ใกล้เคียงมากที่สุด โดยยึดติดกับภาษาและวัฒนธรรมต้นฉบับ ซึ่งเหมาะกับงานที่เน้นความหมายแฝง หรือต้นฉบับที่มีความสำคัญมาก เช่น วรรณกรรม วาทกรรมที่สำคัญ ส่วนการแปลเชิงการสื่อสาร (Communicative Translation) เพื่อสร้างผลกระทบต่อผู้อ่านฉบับแปลให้เหมือนกับที่ผู้อ่านฉบับจริงได้รับ โดยยึดภาษาฉบับแปลและผู้อ่านปลายทางเป็นหลัก เหมาะกับข้อความทั่วไป บทความ ข่าวสาร หรือเอกสารที่ต้องการความเข้าใจง่าย อาจสรุปข้อแตกต่างระหว่างการแปลเชิงความหมายจะเน้นที่ความถูกต้องของต้นฉบับ ส่วนการแปลเชิงการสื่อสารเน้นที่ความเข้าใจของผู้อ่าน

ทัศนภาวะ (Modality)

ทัศนภาวะ เป็นประเภททางไวยากรณ์ที่แสดงทัศนคติ มุมมอง จุดยืน หรือความรู้สึกของผู้พูดต่อสิ่งที่พูดในประโยค เช่น แสดงความมั่นใจ ความไม่มั่นใจ ความเป็นไปได้ หรือสมมุติ ความเชื่อว่าสิ่งที่พูดเป็นจริง หรือเป็นเพียงการสันนิษฐาน ฯลฯ ตัวบ่งชี้ทัศนภาวะเรียกว่า คำแสดงทัศนภาวะ ทัศนภาวะมีหลายประเภทที่สำคัญ ได้แก่ 1) ทัศนภาวะสัญญา (Epistemic Modality) ซึ่งแสดงความรู้หรือความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่พูดว่าเป็นจริง หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด 2) ทัศนภาวะปริพัตหรือทัศนภาวะผูกพัน (Deontic Modality) ซึ่งแสดงการกระทำที่มีเงื่อนไข กล่าวคือ ได้รับอนุญาตให้กระทำ คำว่า may ใน He may come tomorrow. มีความหมายคลุมเครือ เพราะอาจแสดงทัศนภาวะสัญญาก็ได้ ถ้าตีความ Perhaps he will come tomorrow. “บางทีเขาจะมาพรุ่งนี้” แต่ถ้าตีความว่า He is permitted to come tomorrow. “เขาได้รับอนุญาตให้มาพรุ่งนี้” คำว่า may ก็จะเป็นคำแสดงทัศนภาวะปริพัตหรือทัศนภาวะผูกพัน นอกจากนั้นยังมี 3) ทัศนภาวะปัจจัยแวดล้อม (Circumstantial Modality) ซึ่งแสดงความเป็นไปได้ที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม เช่น พูดว่า John can only relax in his summer house. The roof must be fixed before the rainy season. แสดงว่าการกระทำขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม 4) ทัศนภาวะอารมณ์ (Dispositional Modality) แสดงความเป็นไปได้ที่ขึ้นอยู่กับอารมณ์ เช่น

Mary cannot study today. อาจตีความว่า Mary ไม่มีอารมณ์ที่จะเรียนหนังสือในวันนี้ คำว่า can ในที่นี้แสดงความสามารถหรือความเป็นไปได้ด้านอารมณ์ หรือประโยคว่า แม่ต้องเป็นลมแน่ ๆ ถ้าเห็นลูกทำตัวเช่นนั้น คำว่าต้อง ก็แสดงทัศนภาวะอารมณ์ (ราชบัณฑิตยสภา, 2560, หน้า 283) จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อความ (Content Analysis)
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษรายวิชาหนึ่งในระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 25 คน ภาคการศึกษาที่ 1/2566 เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ โดยเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง
3. เครื่องมือในการวิจัย แบบฝึกหัดการแปลคำกริยาช่วย จำนวน 4 คำ คือ can, could, may และ must รวม 10 ข้อ ในห้องเรียน ซึ่งคัดเลือกมาจากประโยคในหนังสือทางการแปลของ สุพรรณิ ปิ่นมณี (2552, หน้า 139; 2555, หน้า 152; 2564, หน้า 83), ปริมา มัลลิกะมาส (2556, หน้า 19) และ ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (2566, หน้า 65) งานวิจัยนี้ได้ใช้กิจกรรมการแปลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน ทั้งนี้ ก่อนการทำแบบฝึกหัดการแปล ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชานี้ ได้มีการทบทวนหลักและแนวทางในการแปล และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคำกริยาช่วยให้กับนิสิตก่อนลงมือแปล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากทีนิสิตได้ทำแบบฝึกหัดการแปลดังกล่าวภายในห้องเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในคาบเรียนต่อมาผู้วิจัยได้มานำเสนอการแปลของแต่ละข้อโดยมีการยกตัวอย่างการแปลของนิสิต และมีการวิเคราะห์การแปลดังกล่าว พร้อมนำเสนอประโยคการแปลที่ได้จากการนำหลักการแปลของ Newmark มาเสนอเพื่อให้นิสิตได้อภิปราย และหาข้อสรุปร่วมกันในห้องเรียน
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผล เนื่องจากงานวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์การแปล โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการเจนนับในเชิงปริมาณ แต่ต้องการชี้ให้เห็นถึงการนำหลักการแปลและความรู้ทางไวยากรณ์มาใช้ในการแปลจริง เพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน และมีรายงานผลโดยการพรรณนาโวหาร โดยมีการยกตัวอย่างการแปลของนิสิตประกอบ เพื่อให้นิสิตเห็นว่า ในการแปลแต่ละครั้งนิสิตควรที่จะเลือกหลักการและใช้ความรู้ทางไวยากรณ์เพื่อช่วยให้เข้าใจหน่วยความหมายในบริบทอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีข้อจำกัดในเรื่องการ generalize (Generalization) อาจจะสามารถแปลผลได้เฉพาะงานวิจัยนี้หรือในบริบทที่เหมือนกันหรือเกี่ยวข้องเท่านั้น

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การแปลประโยคนักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตัวอย่างคำตอบการแปลของนิสิต เป็นตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. He could make himself heard by shouting only.

ยกตัวอย่างการแปลของนิสิตคนหนึ่งซึ่งแปลว่า เขาสามารถทำให้ตนเองได้ยินโดยการได้ยินเท่านั้น

การวิเคราะห์ - ไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย เช่น “ทำให้ตนเองได้ยิน” แปลกริยาช่วยตรงตัวมากเกินไป “สามารถ...โดยการ...เท่านั้น” คำว่า “ตนเอง” ไม่เหมาะสม เป็นทางการมากเกินไป ฟังดูแปลก และแปลตรงเกินไป “โดยการ....เท่านั้น” ไม่เป็นธรรมชาติ ควรแปลโดยยึดหลักการแปลเชิงสื่อสาร “เขาต้องตะโกนจึงจะทำให้คนได้ยิน” เพราะมีความกระชับ เป็นธรรมชาติ สื่อความหมายตรง และไม่ติดโครงสร้างภาษาอังกฤษ

2. You may stay with me tonight.

ยกตัวอย่างการแปลของนิสิตคนหนึ่งซึ่งแปลว่า คุณอาจจะอยู่กับฉันคืนนี้

การวิเคราะห์ - ความหมายผิดพลาด เนื่องจาก may ในบริบทนี้ เป็นการอนุญาต ไม่ใช่แสดงความเป็นไปได้ น้ำเสียงไม่ถูกต้อง ฟังเหมือนการคาดเดา แต่จากต้นฉบับเป็นการเชิญชวนอย่างอบอุ่น ชาติความเป็นกันเอง และไม่สื่อการอนุญาตที่ชัดเจน ควรแปลโดยยึดหลักการแปลเชิงสื่อสาร “คุณพักกับฉันคืนนี้ก็ได้นะ” เพราะสื่อการอนุญาตที่ชัดเจน อบอุ่น เป็นธรรมชาติ

3. You must come to see us soon.

ยกตัวอย่างการแปลของนิสิตคนหนึ่งซึ่งแปลว่า คุณต้องมาเยี่ยมเราในไม่ช้านะ

การวิเคราะห์ - คำว่า “ต้อง” แสดงความก้าวร้าวเล็กน้อย ชาติความอบอุ่นสนิทสนม และ “มาเยี่ยม” ค่อนข้างเป็นทางการ แต่ “มาหา หรือ “มาเที่ยว” ฟังดูไม่เป็นทางการหรือสนิทสนมมากกว่า ควรแปลโดยยึดหลักการแปลเชิงสื่อสาร “อย่าลืมมาเยี่ยมเราเร็ว ๆ นี้” เพราะ ฟังดูไม่เป็นการบังคับ เป็นการเชิญชวนอย่างอบอุ่น

4. This beef stew tasted very good. Can you show me how to cook it?

ยกตัวอย่างการแปลของนิสิตคนหนึ่งซึ่งแปลว่า สตูว์เนื้ออร่อยมาก คุณสามารถแสดงให้เห็นวิธีทำมันได้ไหม

การวิเคราะห์ - ผู้แปลเข้าใจความหมายของคำกริยาช่วย can ในบริบทนี้ เป็นการขอร้องอย่างสุภาพ ไม่ใช่แสดงความสามารถ และใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่ใช่ภาษาไทย “คุณสามารถ....ได้ไหม” และ “คุณสามารถแสดงให้เห็นวิธีทำ....” ฟังดูเป็นทางการมากเกินไป นอกจากนั้น “แสดงให้เห็น” ยังเป็นการแปลตรงจากคำว่า “show me” ควรใช้คำว่า สอน บอกวิธี หรือแนะนำ และคำว่า มัน ไม่เหมาะสมกับอาหาร และเนื้อสตูว์ ฟังดูเป็นธรรมชาติมากกว่า ควรแปลโดยยึดหลักการแปลเชิงสื่อสาร “เนื้อสตูว์นี้อร่อยมาก ช่วยสอนวิธีทำหน่อย

“ได้ไหม” เพราะ “Can you show me....?” เป็นการขอร้องอย่างสุภาพในภาษาอังกฤษ ไม่ได้ถามถึงความสามารถจริง ๆ และ “ช่วย...ได้ไหม” สื่อการขอร้อง “หน่อย” ช่วยลดแรงกดดัน และ “สอน” ดูจะเหมาะสมกับบริบทมากกว่า “แสดงให้ดู”

5. We could tell from the look on his face that he was furious.

ยกตัวอย่างการแปลของนิสิตคนหนึ่งซึ่งแปลว่า เราสามารถบอกได้จากสีหน้าของเขาว่าเขาโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ

การวิเคราะห์ - ไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย “เราสามารถบอกได้จาก...” เป็นการแปลตรงตัวจาก “We could tell from....” ควรใช้คำไทย เช่น ดูออก รู้ได้ หรือ เห็นได้ ส่วนวลีแปลยาวและซ้ำซ้อน เช่น “จากสีหน้าของเขาว่าเขา...” ซ้ำคำว่า เขา สองครั้ง ควรแก้โดยยึดหลักการแปลเชิงสื่อสาร “เราดูออกจากสีหน้าว่าเขาโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ” เพราะ “could tell...” ไม่ได้แปลว่า มีความสามารถที่จะบอก แต่หมายถึง “รู้ได้ เห็นออก สังเกตได้” ในที่นี้ควรใช้ “ใช้ดูออก” เพราะเป็นการสังเกตจากสีหน้า

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวพบว่า นิสิตในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มักจะเลือกแปลประโยคที่มีคำกริยาช่วยโดยยึดหลักการแปลเชิงความหมายแทนที่จะแปลแบบเชิงสื่อสาร ซึ่งจะเห็นได้จากที่ประโยคที่นิสิตแปลเป็นการแปลที่ยึดติดกับโครงสร้างและคำต้นฉบับมากเกินไป จนเสียความเป็นธรรมชาติของภาษาเป้าหมาย จึงควรปรับเป็นการแปลเชิงสื่อสารที่เน้นการสื่อความหมายอย่างเป็นธรรมชาติและสร้างผลกระทบเดียวกันกับต้นฉบับ นอกจากนั้นแม้ว่าจะมีการยกตัวอย่างการแปลของนิสิตแค่คนหนึ่งมาวิเคราะห์ แต่ก็พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ก็มีปัญหาเหมือน ๆ กันในการแปลคำกริยาช่วย เนื่องจากไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำกริยาช่วยนั้นเมื่อปรากฏในประโยคเนื่องมาจากลักษณะความซับซ้อนของคำกริยาช่วยในภาษาอังกฤษ คือ คำกริยาช่วยดังกล่าวอาจมีความหมายและหน้าที่ได้มากกว่า 1 อย่าง ทำให้ไม่สามารถหาคำไทยมาเทียบเคียงได้คำต่อคำ เช่น must ก็ไม่ได้แปลว่า ต้อง เสมอไป และยังมีแนวโน้มที่จะเลือกความหมายหลักโดยไม่พิจารณาบริบทที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา ยอดดำเนิน (2561, หน้า 1) ซึ่งได้ศึกษาการแปลคำกริยาช่วยโดยนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ และพบว่านักศึกษา ร้อยละ 72 มักแปลคำกริยาดังกล่าวตามตัวอักษรโดยไม่คำนึงถึงเจตนาที่แท้จริง อาทิ can ก็มักจะแปลว่า สามารถ หรือ could ก็เป็นการกล่าวถึงความสามารถในอดีตเท่านั้น ในเรื่องของความซับซ้อนของคำกริยาช่วยนั้น วิภา ฌานวงศ์ (2563, หน้า 1-75) เน้นว่า คำกริยาช่วยที่แสดงทัศนภาวะ เป็นกริยาช่วยประเภทหนึ่งที่แสดงถึงความคิดหรือความรู้สึกที่ผู้พูดมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง เช่น ความเป็นไปได้ การอนุญาต ความสามารถ ความแน่ใจ การมีพันธะหน้าที่ และการทำนาย คำกริยาเหล่านี้โดยปกติจะปรากฏพร้อมกับกริยาหลักไม่ปรากฏตามลำพัง ยกเว้นในประโยคคำตอบแบบสั้น และมักจะเป็นปัญหาสำหรับคนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอังกฤษ และ สุพรรณิ ปันมณี (2564, หน้า 83) ก็ได้สรุปเอาไว้ว่า คำกริยาช่วยจะใช้ประกอบกับคำกริยาอื่นและสร้างความหมายเพิ่มเติมให้คำกริยานั้น นักแปลควรตระหนักถึงความหมายที่มากับกริยาช่วยเช่นนี้อย่างสำคัญประการหนึ่ง คือ ระดับความแน่นอน

กับความไม่แน่นอน แต่ละคำให้ความหมายในระดับที่ต่างกัน เช่น ระดับความแน่นอนสูงสุด - must/ can't
ระดับความไม่แน่นอนสูงสุด - might

สรุป

ในเมื่อเรายอมรับกันว่า การแปลก็คือ การถ่ายทอดความหมาย ความหมายจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการแปล ผู้แปลจึงควรที่จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องความหมายหลัก ความหมายรอง ความหมายเชิงเปรียบเทียบ และความหมายที่เกิดจากโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพื่อที่ว่าจะได้ถ่ายทอดความหมายได้ตรงหรือเท่าเทียมกัน ความยากของการถ่ายทอดความหมายจึงอยู่ที่การทำความเข้าใจความหมายทั้งหมดในทุกองค์ประกอบ ซึ่งก็ตรงกับความคิดเห็นของ สุพรรณิ ปันมณี (2557, หน้า 1-2) ที่ได้กล่าวว่า การแปลเป็นงานที่ย่างยากซับซ้อน เพราะความหลากหลายของความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับความหมาย เนื่องจากภาษาไม่มีความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง กล่าวคือ คำมิได้มีความหมายเดียว และรูปแบบไวยากรณ์มิได้มีรูปแบบเดียว แต่เป็นความสัมพันธ์แบบหลากหลาย เป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างความหมายกับไวยากรณ์ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะแปลแบบถอดคำต่อคำ (ตามตัวอักษร) แล้วจะได้ความหมายครบถ้วน ยิ่งไปกว่านั้น การแปลมิใช่เป็นการเปลี่ยนภาษา แต่เป็นการถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านในอีกภาษาหนึ่งเข้าใจตรงกันกับผู้อ่านในอีกภาษาหนึ่ง ดังนั้นผู้แปลต้องมีทักษะในการอ่าน การวิเคราะห์ความหมาย และการถ่ายทอดความหมาย นอกเหนือไปจากความรู้ในเนื้อหา และความสามารถทางภาษา ยิ่งไปกว่านั้นการถ่ายทอดความหมายเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ละเอียดยิ่ง เพราะใช้เพียงความหมายตามคำที่ปรากฏเท่านั้น ยังมีความหมายที่ไม่ปรากฏเป็นรูปลักษณะอักษรให้เห็น แต่เป็นความหมายที่แฝงฝังอยู่ในบรรยากาศ สังคม วัฒนธรรม และอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งบทแปลต้องสามารถนำไปปรุงให้เข้ากับตัวบทแปลเพื่อให้เกิดผลกระทบเท่าเทียมกับตัวบทต้นทาง สุพรรณิ ปันมณี (2564, หน้า 83) ก็แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าไวยากรณ์ คือ กฎเกณฑ์ของภาษา เป็นหลักการในการจัดระเบียบภาษาที่ทำให้ภาษาเป็นที่เข้าใจตรงกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคำในวลีหรือประโยคที่สร้างความหมายร่วมกัน ดังนั้นความหมายมิได้อยู่ในคำเท่านั้น แต่ยังอยู่ในคำสัมพันธ์ระหว่างคำ หรือที่เรียกว่าไวยากรณ์อีกด้วย เรื่องความหมายที่อยู่ในไวยากรณ์เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการแปล เพราะเป็นระเบียบรองรับการสื่อสาร และเป็นผู้ร่วมกำหนดความหมาย ความเข้าใจความหมายอย่างถูกต้องเกิดขึ้นได้ด้วยความรู้ทางไวยากรณ์ ในทางตรงกันข้าม หากขาดความรู้เรื่องไวยากรณ์ก็อาจเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การแปลล้มเหลวโดยสิ้นเชิงได้

สำหรับงานวิจัยนี้ซึ่งมุ่งวิเคราะห์การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่มีคำกริยาที่สามารถพิจารณาได้ในหลายมิติ แต่ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นในเรื่องการทำความเข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำกริยาช่วยเป็นหลักเรื่องหนึ่งซึ่งควรพิจารณา คือ ความแตกต่างกันระหว่างระบบไวยากรณ์ของทั้ง 2 ภาษา คือ ในภาษาอังกฤษจะมีคำกริยาช่วยที่แสดงทัศนภาวะที่ชัดเจน แต่ในภาษาไทยอาจไม่มีคำกริยาช่วยที่เทียบเท่าได้โดยตรง มักใช้คำวิเศษณ์ เช่น ต้อง หรือ คำกริยาหลัก เช่น สามารถ หรืออาศัยโครงสร้างประโยคหรือบริบทโดยรวม นอกจากนั้นคำกริยาช่วยในภาษาอังกฤษยังมีความกำกวมและหลายคำมีมากกว่าหนึ่งความหมาย ดังนั้นในการแปลจึงต้องคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางสังคมหรือวัฒนธรรม และควรคำนึงถึงเรื่องระดับของภาษาในภาษา ดังเช่น ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (2566, หน้า 65) ได้กล่าวเอาไว้ว่า คำกริยาช่วยตัวหนึ่ง ๆ อาจมีความหมายหลายอย่าง

ผู้แปลจึงควรพิจารณาให้รอบคอบว่าการใช้คำกริยาช่วยดังกล่าว คือ อะไรเพื่อจะสามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสม สรุปได้ว่า จากงานวิจัยนี้ซึ่งเน้นในเรื่องการแปลคำกริยาช่วย ซึ่งในเรื่องนี้ความรู้ในเรื่องไวยากรณ์จะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจความหมายของประโยคได้ถูกต้อง เพราะว่า ไวยากรณ์ คือ กฎเกณฑ์ของภาษา เป็นหลักการในการจัดระเบียบภาษาที่ทำให้ภาษาเป็นที่เข้าใจตรงกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคำในวลีหรือประโยคที่สร้างความหมายร่วมกัน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ เช่น คำ วลี ประโยค กาล วาจก นามเอกพจน์พหูพจน์ การเรียงคำ การใช้คำกริยา คำคุณศัพท์ การขยายความ คำสรรพนาม และอื่น ๆ คำต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อสัมพันธ์กันย่อมให้ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ดังนั้น ความหมายมีได้อยู่ที่ในคำเท่านั้น แต่อยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือที่เรียกว่าไวยากรณ์ (สุพรรณิ ปันมณี, 2564, หน้า 83)

ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนไวยากรณ์ที่ซับซ้อนหรือแตกต่างจากภาษาแม่ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการแปล ในส่วนของนักวิจัยก็สามารถทำการศึกษาประเด็นทางไวยากรณ์อื่น ๆ ที่ผู้เรียนอาจมีปัญหาในการเรียน โดยทำวิจัยในหัวข้ออื่น ๆ ซึ่งการแปลก็เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้เป็นแบบฝึกหัดเสริมในห้องเรียน เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างหรือความซับซ้อนของไวยากรณ์นั้น ทำให้ง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียนมากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากภาษาแม่จากกิจกรรมการแปลภาษาอังกฤษในห้องเรียน ดังเช่นงานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นแล้วจากการแปลคำกริยาช่วย และตามที่ ปริมา มัลลิกะมาส (2556, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนสามารถใช้การแปลเป็นเครื่องมือในการทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ศัพท์และสำนวน ความหมายในระดับต่าง ๆ ไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค ตลอดจนการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เรียนเรื่องเหล่านี้โดยการลงมือแปลข้อความทั้งจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแล้ว ผู้เรียนส่วนมากมีความรู้ภาษาอังกฤษและทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น สามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย ทั้งยังตระหนักถึงความสำคัญของภาษาที่ตนใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ของตนเอง และมีความระมัดระวังในการเลือกคำเพื่อสื่อความหมายให้ได้ตรงตามที่ต้องการมากขึ้นด้วย นอกจากนี้โดยธรรมชาติของการแปล การแปลที่ถูกต้องอาจมีมากกว่าหนึ่งวิธี ดังนั้นจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแปลของตนและของผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนจะได้ฝึกหาเหตุผลว่าทำไมตนถึงเลือกที่จะแปลเช่นนั้น หรือเห็นว่าการแปลเช่นนั้นเหมาะสมที่สุดในกรณีที่ผู้เรียนมีความเห็นแตกต่างกันไป ก็จะต้องอธิบายได้เช่นกันว่าทำไมจึงไม่เห็นด้วยกับการแปลเช่นนั้น ซึ่งจากงานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าการใช้คำกริยาช่วยซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อนในเชิงความหมายพอสมควร สิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงในการสอนเรื่องนี้คือ การชี้ให้ผู้เรียนมองเห็นและเข้าใจความหมายโดยอรรถลักษณะต่าง ๆ ของกริยาช่วยแต่ละตัว นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้คำกริยาช่วยได้อย่างเหมาะสมและสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ

บรรณานุกรม

- ชลธิป ชาญชัยฤกษ์. (2566). *การแปลสำหรับนิเทศศาสตร์*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญจิรา ถึงสุข. (2559). หลักและแนวทางการแปล. ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา หลักการแปล*.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรัชญา สุขเกษม. (2561). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปล Modal Verbs ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีมา มัลลิกะมาส. (2556). *การแปลกับการสอนภาษาอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป)*. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- วิภา ฌานวิงสะ. (2563). การศึกษาเรื่องคำและกลุ่มคำ (2). ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา ภาษาอังกฤษ
สำหรับครูสอนภาษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุนิสา ยอดดำเนิน. (2561). *การแปลคำกริยาช่วย (Modal Verbs) โดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ภาษาอังกฤษ*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2552). *แปลได้ แปลดี: ทักษะการแปลสำหรับผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). *แปลผิด แปลถูก : คัมภีร์การแปลยุคใหม่*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557). *การแปลขั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2564). *ความหมายกับการแปล*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสรัญญา เสวตมาลย์. (2554). *ทฤษฎีไวยากรณ์*.
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.